

Preporuke Instituta za javno zdravlje Srbije za stanovništvo u toku poplavnog talasa i nakon povlačenja vode

Na svim područjima ugroženim poplavama nakon proglašenja vanrednog stanja na teritoriji cele Srbije uvedena su dvadesetčetvoročasovna dežurstva u institutima i zavodima za javno zdravlje. Takođe, formirani su i Krizni štabovi za vanredne situacije u čijem sastavu su predstavnici regionalnih instituta i zavoda za javno zdravlje, koji preduzimaju sve neophodne higijensko-epidemiološke mere radi sprečavanja posledica izazvanih poplavama.

U cilju sprečavanja pojave crevnih zaraznih bolesti „u toku poplavnog talasa“ predlažu se sledeće mere:

- U slučaju pojave zamućenja vode i promene boje vode za piće preporuka je da se takva voda ne koristi za piće, pripremanje hrane i ličnu higijenu, već da se u toj situaciji koriste kontrolisani izvori vodosnabdevanja (cisterne i flaširana voda).
- U slučaju da se vodosnabdevanje vrši iz individualnih vodnih objekata (bunari, lokalni vodovodi, škole sa individualnim vodosnabdevanjem) preporuka je da se ukoliko ne postoji laboratorijska potvrda o higijenskoj ispravnosti vode za piće takva voda ne koristi za piće, već da se u što kraćem roku izvrši laboratorijsko ispitivanje.
- Ukoliko se voda skladišti u kućnim uslovima za piće i pripremu namirnica preporuka je da se to čini u ambalažama manje zapremine (do 2L) i voda iskoristi u što kraćem roku uz poštovanje mera higijene.
- Pojačati kontrolu sanitarno-higijenskih uslova prostorija, opreme, pribora i zdravstvenog stanja osoblja koje radi na pripremi hrane u restoranima društvene ishrane, obdaništima i školama.
- Pojačati kontrolu zdravstvene ispravnosti namirnica.
- Aktivirati objekte koji su određeni za javnu ishranu u slučaju vanredne situacije i evakuacije stanovništva iz svojih domova.
- Ne koristiti lako kvarljive hranljive namirnice (meso, mleko i jaja, sveže voće i povrće), već konzervirane namirnice, termički obrađeno povrće, suvo voće, konditorske proizvode.
- Sve namirnice koje bi mogle da dođu u kontakt sa vlagom držati u staklenim i metalnim dobro zatvorenim posudama.
- Sve namirnice koje su došle u kontakt sa vodom iz poplavnog talasa (poplavljeni frižideri, zamrzivači, ostave) ni u kom slučaju ne koristiti za ishranu.
- Uz sve navedene mere neophodna je striktna higijena ruku posebno pri pripremi i konzumiranju hrane.
- U slučaju pojave simptoma kao što su mučnina, povraćanje, proliv, povišena temperatura obavezno se javiti lekaru.

Institut za javno zdravlje Srbije daje preporuke i za "**postupanje nakon povlačenja vode**":

- Nakon povlačenja vode potrebno je izvršiti dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju na području koje je bilo ugroženo poplavama (sve površine u domaćinstvima i prostorima od javnog značaja koje su bile u kontaktu sa poplavnom vodom). Ove postupke poveriti stručnom osoblju ili ukoliko okolnosti zahtevaju da se ovi postupci obave samostalno, poštovati strogo uputstva za primenu hemijskih sredstava ili savet stručnog lica.
- Držati decu dalje od travnatih površina koje su bile poplavljene nedelju dana od dana povlačenja vode.
- U slučaju pojave plesni u zatvorenom prostoru (stanovi, kuće i drugi objekti) zatražiti stručnu pomoć.
- Prilikom čišćenja, potrebno je nositi nepromočive rukavice i gumene čizme i, ukoliko u toku čišćenja dolazi do prskanja vodom, nositi i keclju i zaštitne naočare i masku za lice, ako je to moguće.
- U toku čišćenja, ne mešati izbeljivače i deterdžente, zbog rizika za nastanak opasnih isparenja.
- Ne dozvoliti deci da se igraju sa zagađenim igračkama. Igračke bi trebalo oprati u toploj vodi (60 °C) sa deterdžentom.
- Očistiti sve kuhinjske aparate i stvari iz kuhinjskih elemenata koje su došle u kontakt sa poplavnom vodom.
- Oprati svu odeću kontaminiranu kanalizacionom (otpadnom) vodom, pojedinačno u toploj vodi (60 °C) sa deterdžentom.

Hrana, priprema hrane i lična higijena

- Temeljno oprati ruke posle svakog čišćenja, i uvek pre jela ili pre pripreme hrane.
- Nakon kontakta sa zagađenom vodom ili zemljištem, okupati se ili istuširati, i, očistiti eventualne rane, odeću i lične stvari.
- Ukoliko postoje zalihe pijaće vode ne upotrebljavati dok se voda predhodno ne prokuva u trajanju od 15 minuta ili hlorisati na adekvatan način uz stručnu podršku.
- Ukoliko se vodosnabdevanje vrši iz individualnih vodnih objekata (bunari, lokalni vodovodi, škole sa individualnim vodosnabdevanjem), gde je prisutno zamućenje vode takvu vodu ne upotrebljavati za piće i pripremu namirnica do saniranja i potvrde da je voda higijenski ispravna.
- Za saniranje individualnog vodnog objekta zatražiti stručnu pomoć u institutima i zavodima za javno zdravlje.

- Ukoliko se vodosnabdevanje vrši iz individualnih vodnih objekata (bunari, lokalni vodovodi, škole sa individualnim vodosnabdevanjem) gde nisu prisutne vidljive promene vode (boja, ukus i miris) preporuka je da se voda dezinfikuje uz stručnu pomoć ili savet instituta i zavoda za javno zdravlje.
- Sve namirnice koje su bile u kontaktu sa vodom iz poplavnog talasa (poplavljeni frižideri, zamrzivači, ostave) ni u kom slučaju ne koristiti za ishranu.
- Preduzeti dodatne mere predostrožnosti pri pripremi namirnica što podrazumeva temeljnu termičku obradu hranljivih namirnica životinjskog porekla (meso, jaja, mleko), a voće i povrće koje se koristi u sirovom obliku oprati u mlakoj vodi, očistiti, ponovo oprati i termički obraditi.

U slučaju pojave bilo kog poremećaja zdravlja obratiti se najbližoj zdravstvenoj ustanovi.